

VULL L'ESPORT, LLIURE DE SEXISME

Protocol d'actuació davant
el sexisme a l'esport

VERSIÓ COMPLETA

Ajuntament de Berga | 2020

ESBORRANY_V4

Ajuntament
de **Berga**

ESBORRANY_V4

Coordinació del treball

Àrea d'Esports i de Joventut de l'Ajuntament de Berga

Regidoria d'Esports de l'Ajuntament de Berga

Regidoria de Feminismes de l'Ajuntament de Berga

Autoria

Noctàmbules Consultoria. FSC

noctàmbul@s

Berga, Setembre 2020

Índex

1. Justificació.....	4
2. Contextualització	7
3. Metodologia	9
4. Aproximació conceptual	11
5. Marc normatiu	13
6. L'esport a Berga.....	16
7. Protocol d'actuació	19
7.1 Adhesió al Protocol.....	19
7.2 Principis del Protocol.....	20
7.3 Eix Sensibilització i Prevenció.....	21
7.3.1 Campanya Vull l'Esport	21
7.3.2 Programa formatiu	22
7.3.3 Prevenció de l'AAS en menors.....	22
7.3.4 Revisió les normatives internes amb perspectiva de gènere.....	23
7.3.5 Accions de promoció de l'equitat a l'esport.....	23
7.4 Eix Detecció	25
7.5 Eix Atenció i Actuació	29
7.6 Eix Recuperació i Reparació.....	32
8. Circuit d'actuació	33
9. Comissió de Seguiment	34
10. Resum d'accions a implementar.....	35
11. Bibliografia.....	36
12. Annexes	38

ESBORRANY_V4

1. Justificació

La foto icònica de Kathrine Switzer, la primera dona en córrer amb dorsal una marató a occident intentant ser expulsada pel director de la cursa, és una de la imatges que representa la lluita de les dones per poder formar part del món de l'esport.

Aquesta fita històrica va succeir a la Marató de Boston el 1967. A dia d'avui, les dones han anat aconseguint participar activa i legalment a la majoria d'esports a les societats occidentals, però encara queda un llarg recorregut per fer. Les desigualtats i les violències de gènere segueixen essent una de les problemàtiques a tractar urgentment a la societat on vivim i el món de l'esport no és un àmbit que se n'escapi, ans el contrari.

Les dones no van participar als Jocs Olímpics fins el 1900, amb una representació del 2% i competint en aquelles disciplines que eren considerades que tenien alguna relació amb el que s'entenia naturalesa femenina com el golf o el tennis. No és fins els Jocs del 2012 que es va aconseguir que hi hagués participació de dones en totes la categories.

A continuació un recull dels fenòmens que expliquen aquestes desigualtats de gènere i algunes dades relacionades:

- > La importància de la indústria de l'esport i els desorbitats salaris que cobren esportistes homes en comparació amb altres sectors més necessaris, infravalorats i feminitzats com l'educació, la sanitat, la neteja o les cures de persones.

Dels 100 primers esportistes que han declarat els diners ingressats el 2020, els guanys van des dels 106 als 22 milions de dòlars anuals. Entre els 100 esportistes millors pagats, 2 són dones¹.

En comparativa amb feines més necessàries per a la vida, com per exemple, les activitats sanitàries i serveis socials, el 77,5% de les persones ocupades a Espanya són dones. A l'educació ocupen el 67,4%, en el sector serveis el 66,6%, i en totes aquelles tasques vinculades a la cura o treballadores de la llar el 88,6%.²

- > Les desigualtats salarials entre homes i dones en mateixos esports.

El salari mínim d'un jugador professional de futbol de Primera Divisió masculina a Espanya és de 155.000 €/any³, mentre que el d'una jugadora de Primera Divisió femenina és de 12.000€/any, actualment en negociació per arribar als 20.000€/any (2020)⁴.

¹ Llista *Forbes* 2020.

² Observatori IQ, UAB.

³ LFP.

⁴ RFEF.

Els diners en patrocini de l'esport femení a nivell mundial no arriba l'1% de total invertit per les empreses⁵.

- > La segregació vertical i horitzontal en les estructures de les federacions i clubs esportius.

En la composició de les juntes directives dels clubs, les dones representen una 11,3% a Presidència, un 17,4% a Vicepresidència, un 32,9% a Secretaria, un 31% a Tresoreria, 26,4% a Vocalia⁶.

- > El tractament desigual i estereotipat dels mitjans de comunicació respecte esportistes homes i esportistes dones.

Als mitjans de comunicació; a la ràdio les dones protagonitzen un 10% de les informacions esportives i un 1'4% de les retransmissions; a la televisió, l'esport masculí ocupa més del 90% de la quota de pantalla⁷.

- > La presència, importància i visibilitat dels esports més masculinitzats i dels equips masculins.

Tot i que un 40% del total de practicants d'esports i activitats físiques són dones, només entre un 6% i 8% de la cobertura dels mitjans de comunicació esportius es dediquen a les dones. En els darrers JJOO: els homes van rebre el triple d'espai informatiu que les dones (les atletes dones eren un 45%).

- > La poca presència de dones en els espais d'arbitratge.

El percentatge de dones arbitres o jutgesses federades és del 20,2% (2016). El percentatge de dones entrenadores en esports federats és de l'11,7% (2015).

- > La marginalitat i precarietat dels equips femenins respecte els equips masculins en clubs on comparteixen secció i la invisibilització dels esports més feminitzats.

La majoria d'esports que practiquen les dones són: Dansa 19,9%, Natació 10,8%, Bàsquet 9,2%, Gimnàs 6,2%. La majoria d'esports que practiquen els homes són: Futbol 34,6%, Bàsquet 10,4%, Arts Marcials 7,1%, Natació 6,7%. El 65,8% de la pràctica esportiva organitzada és esport de competició i, en aquest cas, també hi ha diferències entre nois (77,9%) i noies (51,9%)⁸.

- > La centralitat dels esports més basats en la competició i no en la cooperació o en la finalitat lúdica.

⁵ Agència IEG (2018).

⁶ (SECRETARIA GENERAL DE L'ESPORT, 2017)

⁷ (INSTITUT CATALÀ DE LES DONES, 2019)

⁸ (INSTITUT CATALÀ DE LES DONES, 2019)

Els esports no competitius compten amb una major participació femenina que els competitius, i l'esport federat aglutina més homes que no pas dones⁹

- > La promoció d'esports que segreguin per gèneres i la falta de promoció d'esports mixtes.
- > La inseguretat de les dones en les pràctiques esportives en espais públics.

9 de cada 10 dones se senten insegures quan surten a córrer soles, mentre que el 44% diu sentir-se tranquil·la si ho fa acompanyada. El 28% assegura haver sofert alguns tipus d'atac practicant esport¹⁰.

- > Les violències verbals i psicològiques que pateixen les dones pel fet de ser dones en l'esport: insults, vexacions, menyspreus, etc.
- > Les violències sexuals que pateixen les dones pel fet de ser dones en l'esport: sexualització del cos de les dones, mirades, comentaris, assetjaments, abusos, tocaments, captació d'imatges, exhibicionisme, masturbació, violació, etc.

Els resultats van posar de relleu que gairebé el 33% de la població femenina enquestada (210 esportistes) afirmava haver-se sentit assetjada en algun moment de la seva carrera esportiva; i d'aquestes el 8% manifestava haver patit algun comportament d'assetjament sever com, per exemple, un petó als llavis i proposicions sexuals amb o sense coerció explícita per part de l'entrenador en algun moment de la seva carrera esportiva¹¹.

En conclusió, es demostra una realitat que explica que l'esport és un àmbit on les desigualtats de gènere es reproduïxen de forma intensa i sistemàtica. També que és una problemàtica important a resoldre i que, per tant, és necessari definir estratègies d'actuació i destinar recursos per actuar davant el sexisme a l'esport.

⁹ (INSTITUT CATALÀ DE LES DONES, 2019, p. 10)

¹⁰ Enquesta de *Runners World Magazine* i EDP (2018).

¹¹ Recerca per conèixer millor el fenomen de l'AAS a l'esport es va fer amb estudiants de CAFE (Ciències de l'Activitat Física i l'Esport) i esportistes de competició de tres universitats catalanes.

2. Contextualització

L'Ajuntament de Berga engega la campanya "Vull l'esport", emmarcada en l'estratègia municipal d'abordatge de les violències sexuals i el sexisme als espais d'oci. Amb aquesta finalitat el municipi compta amb una campanya de comunicació orientada als espais d'oci nocturn: "Vull la nit", i el "Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais festius" (aprovat darrerament), on s'ha comptat amb l'acompanyament del projecte Noctàmbul@s (Fundació Salut i Comunitat) al llarg del procés de disseny i elaboració.

Un dels resultats destacats en l'elaboració del Protocol va ser la voluntat expressada als diferents grups de treball d'estendre l'estratègia d'intervenció a àmbits no necessàriament d'oci nocturn, entenent que les activitats d'oci es desenvolupen en espais diürns i nocturns i que hi ha diversitat d'activitats que encaixen dins d'aquesta categoria. Concretament, es van treballar l'àmbit esportiu i l'àmbit dels equipaments municipals per a gent gran.

És en aquest context que l'Ajuntament inicia el desplegament de les accions del Protocol orientades a l'àmbit esportiu, on es contempla la creació d'un distintiu o segell que identifiqui els Clubs Esportius del municipi que adquireixin el compromís de treballar per combatre les violències sexuals i masclistes que es produeixen a l'àmbit.

La campanya "Vull l'esport" compta amb una imatge gràfica en format logotip que s'imprimirà a la cartelleria i a les samarretes dels equipaments esportius d'aquells Clubs que s'adhereixin a l'estratègia municipal d'abordatge de les violències sexuals i masclistes del municipi. Per tal d'accedir a l'ús de la imatge de campanya, caldrà que els Clubs es comprometin a participar a les accions formatives i de sensibilització que es programaran al llarg de l'any 2020 i que formalitzin la seva adhesió al *Protocol "Vull l'Esport"*.

El *Protocol "Vull l'Esport"* és l'instrument que permetrà desplegar accions específiques per abordar totes les formes de sexisme i LGTBIfòbia a la si del teixit associatiu de Clubs esportius i a la programació d'esdeveniments esportius del municipi. Juntament amb el "*Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais festius*" constitueixen el conjunt de recursos tècnics que permetran desplegar l'estratègia municipal d'abordatge de les violències masclistes, sexuals i LGTBIfòbiques de Berga. Per assolir aquest objectiu el municipi compta també amb el Pla d'Igualtat municipal, el Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament, el protocol contra l'assetjament sexual i per raó de sexe de l'Ajuntament i el Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais festius de Berga.

Objectius

L'**objectiu principal** del present Protocol és, doncs:

Reduir els imaginaris col·lectius, els comportaments i les actituds sexistes en l'àmbit esportiu de Berga i promoure l'equitat de gènere.

Aquest objectiu es complementarà amb els següents **objectius estratègics**:

- > *Sensibilitzar a la població en general i a la comunitat de l'àmbit de l'esport de Berga perquè promoguin espais lliures de sexisme.*
- > *Facilitar estratègies d'actuació comunitàries per prevenir i actuar davant situacions sexistes en l'àmbit de l'esport de Berga.*

3. Metodologia

Estructura de treball

L'elaboració del protocol s'ha realitzat a través de **dos grups de treball** coordinats:

Grup Motor

Format per representants de clubs esportius de Berga i per representats tècnics i polítics de l'Ajuntament de Berga. Ha desenvolupat les funcions de traslladar la informació i les percepcions sobre l'estat de la qüestió, detectar necessitats, deliberar, proposar accions i validar els esborranys presentats. Aquest grup de treball ha funcionat a través de reunions presencials, per videotrucades i a través de la participació en un qüestionari de recollida d'informació per a la diagnosi.

Els participants al Grup Motor han estat els següents:

Hug Tuyet i Plans: Bàsquet Berga
Iris Lopez Poch: Bàsquet Berga
Sara Orriols Olalla: Bàsquet Berga
Joan Freixa Marceló: CEB
Sergi Caldera Marin: CEB
Jacint Tubau Brunet: CEB
Ivan Camps Puga: AE Mountain Runners
Jesús Penís Gimenez: JAB
Alfonso López: JAB
Joan Tuson Ganuza: El Tossalet Centre Esportiu Municipal
Manel Cantero: Club Karate Cantero
Sergi Torradabella: Club Esportiu Berga
Mònica Duran: Handbol Berga
Iris Quirós Masingue: Handbol Berga

Dinamització tècnica-política

Formada per personal tècnic de l'Ajuntament de Berga, representants polítics de l'Equip de Govern i personal tècnic de la consultora que ha facilitat el procés d'elaboració. Ha desenvolupat les funcions de coordinació, planificació, dinamització del procés, redacció dels documents i adaptació de les accions proposades a la realitat del territori.

Regidor d'Esports i Joventut: Isaac Santiago i Vilardaga
Regidora Cultura, Festes, Patum, Participació Popular i Feminisme, LGTBI i Societat Inclusiva: Roser Valverde i Lojo.
Tècnica Esports: Victòria Font i Salvany
Tècnica Joventut: Janina Vilana i Ariso
Tècnica Consultoria Noctàmbul@s: Ivet Oriols Vadell
Tècnic Consultoria Noctàmbul@s: Pau Zabala Guitart:

Fases del procés

Fase 1: Exploració inicial, contextualització i adaptació a la realitat del territori

Recopilació de dades bàsiques i informació clau seguint l'objectiu d'adaptar el Protocol a la realitat del territori en relació a:

- > Pràctiques esportives al territori: normatives relacionades, equipaments esportius, clubs esportius, tipus de pràctiques, esdeveniments esportius més freqüents al territori i les federacions vinculades a cada pràctica.
- > Sexisme a l'esport: normatives i protocols similars, informació sobre formes i situacions de sexisme més normalitzades, visibilitzades i invisibilitzades segons pràctica i context esportiu al territori.

Fase 2: Disseny de propostes

Elaboració del document del Protocol. Recull de les propostes recollides a les sessions amb els dos grups de treball, dels qüestionaris realitzats i de la recerca de documents similars existents a altres territoris. Disseny del document i revisió amb els dos grups de treball.

Fase 3: Validació i comunicació

Validació política i per Decret d'Alcaldia del document del Protocol definitiu. Presentació pública, difusió del Protocol a tota la població del municipi, juntament amb l'actual Campanya "Vull l'Esport".

Fase 4: Implementació de les accions formatives

Programació de les accions formatives dirigides a tot el teixit associatiu format pels Clubs esportius del municipi, incloent totes les persones que en formen part: juntes directives, equips tècnics esportistes de totes les edats i famílies d'esportistes menors d'edat. Les accions formatives tenen l'objectiu de sensibilitzar a totes les persones que hi participen respecte al sexisme a l'esport i el sexisme present de forma generalitzada a la societat, així com formar a les figures que s'especificarà respecte als continguts del *Protocol "Vull l'Esport"*.

Fase 5: Implementació Protocol

Al llarg del temps s'executaran les accions previstes al *Protocol "Vull l'Esport"* orientades als eixos de prevenció, detecció, actuació i recuperació i reparació. En cas que sigui necessari s'activarà el circuit previst a l'àmbit d'actuació.

4. Aproximació conceptual

Què és el sexisme?

El sexisme és una manifestació d'una de les desigualtats estructurals que conformen la societat i que pateixen principalment a les dones. En paraules del diccionari de la llengua catalana¹²:

"Ideologia que defensa la divisió de la societat per raó de la diferència dels sexes i el manteniment d'unes normes de comportament que corresponen a aquesta divisió.

Conjunt d'actituds que es caracteritza pel menyspreu o la desvaloració de tot el que són o fan les dones."

Per tan, és una manera de pensar i de fer que reproduceix una mirada que divideix a dones i a homes segons unes diferències en un marc de relacions jeràrquiques i desiguals. La posada en pràctica d'aquesta relació de poder és el que s'anomena masclisme, un sistema de poder sostingut a través de les violències de gènere i/o masclistes.

Com s'entén l'esport?

Segons el mateix diccionari la definició d'esport és la següent:

"Exercici corporal d'agilitat, destresa o força, que es practica individualment o en grup, amb finalitat lúdica o competitiva i seguint unes regles establertes."

Aquí són destacable els següents fets: que és una activitat on la corporalitat dels subjectes hi té unes especial rellevància; que requereix d'un conjunt d'habilitats a desenvolupar i posar en pràctica segons disciplines esportives; que pot ser individual o col·lectiu, però sempre en societat; que pot buscar diferents finalitats essent aquestes lúdiques o competitiva i, finalment, que s'estableixen unes regles de joc, unes normes que regulen la pràctica esportiva.

El sexisme a l'esport

La perspectiva de gènere, en aquest sentit, ajuda a interpretar el com es manifesten explícitament o implícitament les desigualtats de gènere en l'àmbit de l'esport, aquí tractades com a sexisme.

El sexisme a l'esport és, per tan, aquella manera de pensar (ideologia, creences, imaginaris col·lectius, etc.) i de fer (comportaments, actituds, etc.) que reproduïxen els estereotips de gènere en l'esport.

Seguin la definició d'esport aportada, aquestes desigualtats es poden manifestar a través de:

¹² *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (2a edició)

- > Com s'entenen els cossos de les dones i dels homes en la practica esportiva, els significats diferencials i les violències simbòliques associades. Són exemples la sexualització dels cossos de les dones, els diferents rols que desenvolupen en les pràctiques esportives (les models aguantant el paraigües als pilots de motos o de cotxes, les diferents vestimentes en mateixos esports, el tractament als mitjans de comunicació, etc.)
- > Com afecten les desigualtats de gènere en l'àmbit esportiu des d'una visió més sistèmica i estructural, és a dir, a traves de la divisió sexual del treball, de la segregació horitzontal i vertical, de la bretxa salarial, el "sostre de vidre", etc.
- > Com son les violències associades a la reproducció dels estereotips de gènere i que es mantenen a causa de la jerarquia de gènere. Son exemples els insults, els menyspreus i les discriminacions sexistes i les violències sexuals.
- > Com es dóna més o menys valor a unes certes habilitats i no a unes altres. La relació entre els esports més valorats socialment i més remunerats té un clar esbiaix de gènere. Els esports més practicats per dones on es valoren habilitats més artístiques, d'agilitat i destresa (diferents activitats de gimnàstica, activitats de piscina, etc)¹³.
- > Com es creen les normes de joc, des de quin visió i a quins col·lectius de persones afecta de forma positiva o negativa. Es un exemple les visió androcèntrica¹⁴ de les normes del joc o el grau de rellevància social que es dóna com a societat als esport competitiu i a la poca importància dels esports cooperatiu, mixtes o amb finalitzats lúdiques

¹³ (SECRETARIA GENERAL DE L'ESPORT, 2017)

¹⁴ Construïdes històrica i culturalment des de la mirada dels homes i per els homes, normativitzades a través dels trets físics masculins i dels estereotips de la masculinitat tradicional.

5. Marc normatiu

- > **L'Estatut d'Autonomia de Catalunya** defineix com a principi rector la promoció dels valors

"de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible".

Al seu article 41 determina que:

"les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques".

- > **Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista** és una norma pionera pel que fa als àmbits on considera que es pot produir qualsevol de les formes de violència masclista que hi queden recollides (física, psicològica, sexual, econòmica). En aquest sentit, va més enllà de La **Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género** (pionera també en el seu moment degut als recursos que desplegava per fer front a aquest fenomen estructural) la qual queda delimitada a un sol àmbit: el de la parella o exparella. La Llei catalana pren en consideració els àmbits de la parella o exparella; familiar; laboral; i social i comunitari. Aquest últim àmbit és on s'inscriuen els espais d'oci i de pràctica esportiva i aquí la Llei especifica les següents formes o manifestacions de violència masclista que s'hi poden produir (entre d'altres):

"a) Agressions sexuals: consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne. b) Assetjament sexual."

Les agressions sexuals i l'assetjament sexual que es produeixi en l'àmbit esportiu no quedaria doncs reconegudes com a formes de violència de gènere per la Llei estatal ja que no es produïrien dins de l'àmbit de la parella. Tanmateix es tracta de dos delictes tipificats al **Codi Penal** a través dels *articles 178 i 184* respectivament.

- > Pel que fa a les violències que poden patir les persones LGTBI, la **Llei 11/2014 per a garantir els drets LGBTI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia** s'orienta a l'abordatge de la discriminació per motius d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere que pot afectar diversos àmbits sensibles de la vida de qualsevol persona i entre d'altres descriu la forma de violència anomenada:

"Assejament per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere".

A l'article 11 de la mateixa llei es defineix el "*deure d'intervenció*", a partir del qual es va elaborar posteriorment el "Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya. L'article 14 obliga també a l'administració pública

"vetllar per la incorporació d'activitats per a la no-discriminació per raons d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere als àmbits de la cultura, el lleure i l'esport."

- > **Llei 19/2007, d'11 de juliol, contra la violència, el racisme, la xenofòbia i la intolerància en l'esport**, al seu article primer determina l'objectiu

"d'eliminar el racisme, la discriminació racial, així com garantir el principi d'igualtat de tracte en l'esport. A aquests efectes s'entén per racisme i discriminació racial directa i indirecta tota distinció, exclusió, restricció o preferència basada en motius de raça, color, llinatge o origen nacional o ètnic que tingui per objecte o per resultat anul·lar o menyscar el reconeixement, gaudi o exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i llibertats fonamentals en les esferes política, econòmica, social, cultural o en qualsevol altra esfera de la vida pública".

- > A l'àmbit local, el **Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes a Berga** recull la importància per

"apropar les aportacions i mirades de les dones a la ciutadania, homes i dones de diverses edats, situacions i orígens, i integrar-les en la programació cultural, de lleure i esportiva municipal assolint una presència, protagonisme i participació en funció dels interessos personals i comunitaris i no en funció del sexe."

D'altra banda es fixa un seguit d'objectius i mesures on l'àmbit esportiu es reconeix com a essencial per garantir el principi d'igualtat de gènere. Concretament a través de les mesures que es desprenen dels objectius específics:

"9.2. Introduir criteris d'Igualtat d'Oportunitats en la programació cultural, lúdica i esportiva de Berga; 9.3. Afavorir i recolzar la participació de les dones de totes les edats i orígens en els fets i la creació cultural, en les activitats lúdiques i esportives."

Ahora el Pla determina mesures orientades a la consecució de l'objectiu general:

"4. Contribuir a l'eradicació de la violència vers les dones promovent una ciutat per a la no-violència."

A través de la prevenció i la sensibilització. En aquest mateix sentit, el **Pla contra l'homofòbia i la transfòbia a Berga** descriu una sèrie de recomanacions per establir mesures que dirigeixin al compliment de l'objectiu general de promoció per a que

"els espais de lleure i esportius (formals i informals) siguin lliures de discriminacions i que permetin a les persones desenvolupar-se lliurement independentment de la seva orientació sexual i identitat de gènere."

Finalment, el recent aprovat **Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius**, identifica la necessitat d'abordatge de les violències masclistes i sexuals a àmbits d'oci més enllà dels espais nocturns de festa i prioritza l'actuació en l'àmbit esportiu al ser aquest un dels àmbits en que les violències es troben naturalitzades.

6. L'esport a Berga

A Berga l'associacionisme i la trajectòria de les entitats esportives ha estat un element de cohesió social i participació ciutadana molt important al llarg de la seva història i actualment gaudeix d'un molt bon teixit esportiu i quantitat de clubs que aglutinen una gran diversitat de modalitats esportives. Aquesta excel·lent vitalitat associativa i la seva inserció en el teixit social, evidencien l'interès i la necessitat de garantir-ne la gestió adequada.

L'activitat esportiva la municipi és ben viva, al llarg de l'any es celebren multitud d'esdeveniments esportius, entre els quals en destaquen per la seva importància i nivell de consolidació: la cursa 5 i 10 km dels Joves Atletes del Berguedà, la cursa Berga Trail dels Mountain Runners del Berguedà, la cursa Berga – Rasos – Berga del Club Esquí Berguedà, la cursa de Sant Silvestre del Club Atlètic Berga, la Retrotrobada del Club Esquí Berguedà, el Torneig Memorial Mossèn Novas del Club Esportiu Berga, El torneig Toni Sabata del Handbol Berga, el Torneig Ciutat de Berga del Club Esportiu Berga.

D'altra banda, el municipi compta amb una xarxa d'espais esportius que permeten la pràctica esportiva diversa. Actualment Berga compta amb els següents equipaments dedicats a l'esport:

Camps de Futbol municipals: Carrer Pla de l'Alemanys s/n; Carrer Fulleracs, s/n
Centre Esportiu El Tossalet: Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Pavelló nou d'esports: Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Pavelló vell d'esports; Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Piscines exteriors municipals; Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Pista Vòlei Platja; Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Pistes de Frontó; Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Pistes de Tennis i Pàdel; Carrer Guillem de Berguedà (zona esportiva)
Taules de ping-pong; Plaça de la Font del Ros i plaça Santa Eulàlia
Pistes de Petanca; Parc de Santa Eulàlia; Carrer Sardana, s/n
Àrees d'activitat física exterior; Carrer del Programari Lliure; Parc de la Font del Ros; Parc de la Caserna; Parc de Santa Eulàlia; Font Negra.
Parc de patinatge; Parc del Lledó.

Aquests espais esportius es situen a les ubicacions que mostra el següent plànol:

MAPA VULL L'ESPORT

MAPA VULL L'ESPORT

ESPAIS DE LLIURE ACCÉS

- 1 **TAULES DE PING-PONG**
Plaça de la Font del Ros i plaça Santa Eulàlia
- 2 **ÀREES D'ACTIVITAT FÍSICA EXTERIOR**
Carrer del Programari Lliure
Parc de la Font del Ros
Parc del Pla de l'Alemany
Parc de Santa Eulàlia
Font Negra
- 3 **PISTES DE PETANCA**
Parc de Santa Eulàlia
Carrer Sardana, s/n
- 4 **PARC DE PATINATGE**
Parc del Lledó

ESPAIS AMB RESERVA I/O PAGAMENT D'ENTRADA PRÈVIA

- 5 **CAMPS DE FUTBOL MUNICIPALS**
Carrer Pla de l'Alemany s/n
Carrer Fulleracs, s/n
- 6 **CENTRE ESPORTIU EL TOSSALET**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)
- 7 **PAVELLÓ NOU D'ESPORTS**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)
- 8 **PAVELLÓ VELL D'ESPORTS**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)
- 9 **PISCINES EXTERIORS MUNICIPALS**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)
- 10 **PISTA VÒLEI PLATJA**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)
- 11 **PISTES DE FRONTÓ**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)
- 12 **PISTES DE TENNIS I PÀDEL**
Carrer Guillem de Berguedà
(zona esportiva)

Pel que fa als clubs esportius, Berga compta amb un teixit integrat per 30 entitats esportives. Aquestes presenten diversos nivells d'activitat respecte al volum d'esdeveniments anuals programats, també hi ha diversitat de volum segons el nombre de persones que en formen part i finalment presenten una alta diversitat respecte a la modalitat esportiva que promouen:

- > Alpinisme i muntanyisme
- > Atletisme
- > Bàsquet
- > Ciclisme
- > Cursa de muntanya
- > Escacs
- > Esquí
- > Frontó
- > Futbol
- > Futbol Sala
- > Handbol
- > Karate
- > Motor
- > Natació
- > Parapent
- > Pesca
- > Tennis
- > Triatló

Aquesta diversitat posa de manifest la riquesa del teixit esportiu al municipi, mentre que al que refereix el Protocol implica la necessitat de treballar en el temps per conèixer les particularitats de cada un dels Clubs en quant al tipus de pràctica esportiva i el reglament que el regeix, així com l'estructura de persones que l'integren i les dinàmiques que s'hi produeixen, per tal de poder adaptar aquest Protocol Marc a les necessitats i particularitats de cada un d'ells.

7. Protocol d'actuació

7.1 Adhesió al Protocol

El present Protocol és d'adhesió voluntària per part de tots els Clubs esportius de Berga. Durant l'elaboració del present recurs tècnic, s'han definit uns acords que els diferents actors implicats hauran de dur a terme.

Ajuntament de Berga

1. Liderar i vetllar pel compliment de les mesures del Protocol, la seva difusió i comunicació i l'adhesió i compromís de tota la població de Berga (en especial els Clubs esportius).
2. Dissenyar, planificar i implementar les accions que defineixen el present Protocol sense cost econòmic per les entitats esportives.
3. Convocar la Comissió de Seguiment un cop a l'any i en cas d'urgència si es dona el cas d'una situació greu a tractar.
4. Definir una persona de l'Ajuntament de caràcter tècnic que sigui la referent del Protocol per a les entitats esportives.
5. Adequar normatives, reglaments d'ús i formularis o documents de sol·licitud d'espai (Llicència d'ocupació equipament municipal (Culturals, esportius, juvenils, educatius, etc.) -TR060- i Llicència d'ocupació de la via pública per a festes, actes i esdeveniments -TR025-) per a que incloguin una clàusula de compromís i coresponsabilitat en el rebuig de qualsevol forma d'agressió sexista i LGTBIfòbica.

Entitats esportives

1. Adhesió al manifest unitari de coresponsabilitat del món de l'esport amb el rebuig del sexisme.
2. Utilitzar la Campanya comunicativa de "Vull l'esport".
3. Definir una persona de l'entitat que serà la Referent de Vull l'esport i acceptar les funcions que se li encomanin en relació al Protocol.
4. Garantir que la Referent de Vull l'esport a l'entitat rebrà la formació de Capacitació que implementarà l'Ajuntament de Berga.
5. Garantir que en les activitats que organitzin les entitats (partits, esdeveniments esportius, entrenaments, etc.) hi haurà in situ un delegat/da que se li haurà traspassat la informació bàsica i el document de passos a seguir del Protocol.
6. Revisar els reglaments de l'entitat (normatives, codis ètics, etc.) per verificar que incorporin la perspectiva de gènere. Aquesta revisió pot comptar amb el suport de l'Ajuntament.
7. Comunicar a l'Ajuntament si vol tenir una persona representant que formi part de la Comissió de Seguiment.

7.2 Principis del Protocol

Els Principis amb els quals es fonament el present Protocol d'actuació i les accions que se'n deriven son els següents.

Espais de seguretat

La pràctica de l'esport ha d'oferir espais on totes les persones que hi participen pugui fer-ho de forma segura, lliure i sense patir cap tipus de discriminació.

Prevenició

Focalitzar que el gruix d'intervencions s'emmarquin en evitar o reduir que es produeixin les creences, el comportaments i les actituds sexistes mitjançant la sensibilització.

Equitat de gènere

Incloure la perspectiva de gènere en l'àmbit de l'esport i promoure una igualtat efectiva i real entre dones i homes des de la mirada de l'equitat, prioritant accions positives per a les dones.

Atenció a la diversitat LGTBI

Visibilitzar i normalitzar a persones dels col·lectius LGTBI i adaptar les accions a les problemàtiques concretes que puguin tenir en la practica esportiva.

Coresponsabilitat

Totes les persones i entitats que formen part de l'àmbit esportiu, ja siguin esportistes, persones espectadores, clubs i associacions esportives, federacions, ens administratius, etc. han de ser agents actius en pro de la llibertat i han d'actuar davant qualsevol forma de discriminació i/o violència que es pugui produir.

Publicitat

Els actors que intervinguin en l'aplicació del Protocol, han d'explicar l'existència del mateix, dels espais, les campanyes i els mitjans disponible que ofereix aquest recurs tècnic.

Confidencialitat

S'ha de garantir el dret a la privacitat i el dret a la protecció de les dades personals que es tinguin coneixement en virtut dels fets.

7.3 Eix Sensibilització i Prevenció

Segons el diccionari terminològic TermCat, la prevenció es:

Conjunt de mesures preses per a evitar, contrarestar o disminuir un risc per a la salut, un risc d'exclusió social, de conflicte, de delictes o d'altres.¹⁵

També, i segons la Llei 5/2008 la sensibilització i la prevenció són:

Sensibilització és el conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista.

Prevenció: el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable¹⁶.

Així doncs, els següents apartats expliquen les accions del Protocol que s'emmarquen a l'eix de Prevenció i Sensibilització.

7.3.1 Campanya Vull l'Esport

Campanya de l'Ajuntament de Berga

Manteniment i ampliació de la campanya existent tot augmentant els suports físics per a la seva difusió i ampliant la imatge gràfica per a representar tota la diversitat de pràctiques esportives present al teixit associatiu del municipi i també la diversitat de persones que en formen part en quan als grups d'edat, procedències, diversitat funcional, etc.

Actes de visibilització de les entitats esportives

Tant els Clubs adherits com l'Ajuntament organitzaran i/o participaran en actes públics que visibilitzin el compromís dels Clubs i de l'Ajuntament amb el rebuig del sexisme i qualsevol forma de violència masclista o violència LGTBfòbica

Manifest

Firma i difusió del manifest unitari per part de l'Ajuntament i les entitats esportives adherides al Protocol.

Díptic de Sensibilització per a la població en general

¹⁵ Opitmot. Àrea temàtica Polítiques Socials

¹⁶ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 32)

Disseny i difusió d'un díptic o tríptic informatiu dirigit a la població de Berga i a les persones que facin pràctica esportiva a Berga on s'expliqui d'una forma entenedora i senzilla la principal informació sobre la campanya "Vull l'esport" i el circuit d'actuació¹⁷.

Resum del Protocol

Document del Protocol amb versió resumida pels Clubs per facilitar-ne la lectura. La versió completa estarà en mans de l'Ajuntament i a disposició dels Clubs quan aquests la demanin.

7.3.2 Programa formatiu

Dirigit a tot el teixit esportiu del municipi integrat pels Clubs esportius: equips tècnics, equips directius o juntes, esportistes de totes les edats i famílies d'esportistes (sobretot quan siguin menors d'edat).

Aquest programa estarà integrat per dos tipus d'accions formatives:

Tallers de sensibilització

Dirigits a totes les persones que formin part de les entitats esportives que s'han adherit al Protocol (esportistes, directives, famílies, etc.). Es concretaran els formats i els continguts específics en funció de les edats de les persones destinatàries que hi participin.

Formacions de capacitació

Dirigides a aquelles persones que seran les referents del Protocol a les entitats esportives que s'hi adhereixin.

7.3.3 Prevenció de l'AAS en menors

Totes les entitats esportives que s'adhereixen al Protocol, es comprometen a fer una revisió de la reglamentació específica per valorar si estan complint els mínims criteris de Prevenció de l'Assetjament i Abusos sexuals a menors (ASS menors).

Les entitats poden revisar-ho a través de fer-se aquestes preguntes:

- > *L'entitat esportiva té una política de protecció dels nenes i nenes? Té alguna persona específica encarregada del benestar dels i les esportistes per tal que quan tinguin alguna preocupació s'hi puguin adreçar?*
- > *L'entitat esportiva només agafa personal que hagi passat positivament l'informe policial que constata que aquella persona no té antecedents penals d'abús sexual a la infància?*

¹⁷ A l'annex del present document s'especifica quins punts mínim del Protocol haurà d'explicar el Díptic.

- > *L'entitat s'assegura que els entrenadors i les entrenadores que hi treballen tinguin l'educació i la formació necessària per entrenar esportistes de curtes edats?¹⁸*

L'Ajuntament de Berga pot oferir assessorament per dur a terme aquesta revisió.

7.3.4 Revisió les normatives internes amb perspectiva de gènere

Totes els Clubs esportius que s'adhereixin al Protocol, es comprometen a revisar si els seus diferents documents normatius (estatuts, reglaments, normatives, protocols propis, etc.) contenen:

- > La fonamentació normativa necessària perquè aquesta es puguin vincular, coordinar i complementar amb el present Protocol.
- > La revisió sobre si incorporen una mínima perspectiva de gènere i d'atenció a la diversitat LGTBI.
- > Vetllar per a que tota la normativa i documentació interna, així com les comunicacions externes del Club incorporin un llenguatge inclusiu no sexista.

L'Ajuntament de Berga pot oferir assessorament per dur a terme aquesta revisió.

7.3.5 Accions de promoció de l'equitat a l'esport

Les entitats i l'Ajuntament vetllaran per incorporar tant als esdeveniments esportius que es celebrin al municipi, com a la pràctica esportiva regular dels entrenaments i preparacions físiques dels Clubs accions orientades a promoure l'equitat de gènere a l'àmbit esportiu, a combatre qualsevol forma de sexisme i LGTBfòbia i fomentar canvis a les dinàmiques establertes a tots aquests espais que suposin innovacions per treballar segons els principis que s'assumeixen amb l'adhesió al Protocol Vull l'Esport. A continuació es llisten algunes de les accions orientatives a promoure. Cada Club haurà de valorar la seva idoneïtat i podrà proposar-ne de noves:

- > Dissenyar fitxes d'observació per als equips tècnics i responsables de les activitats esportives. La fitxa ha de servir per registrar tot allò que s'observi i que pugui ser susceptible de constituir una forma de sexisme per tal de traslladar-ho a la junta i a la persona referent del Protocol del Club i valorar possibles actuacions.

¹⁸ Prevenció de l'assetjament i l'abús sexual a l'esport. Recurs pedagògic de l'Ajuntament de Barcelona
<https://ajuntament.barcelona.cat/recursospedagogics/ca/prevencio-assetjament-i-abus-sexual-a-esport/presentacio-institucional>

- > Elaborar petits estudis o informes per part de cada Club de forma anual on es reculli totes les situacions de sexisme observades a la temporada, es valorin les accions que s'hi ha articulat i es proposin noves accions de millora per a la següent temporada.
- > Elaborar cartells per penjar a les instal·lacions esportives on s'identifiqui les diferents formes de violència que es rebutgen i aborden a través del Protocol Vull l'Esport.
- > Elaborar cartells d'advertència de les conseqüències que pot tenir qualsevol tipus de conducta sexista o violència sexual per fer-ho visible a les instal·lacions esportives.
- > Programar reunions internes per fer arribar la informació rebuda a les formacions i a les reunions d'elaboració del Protocol Vull l'Esport per aquelles persones del Club que no han pogut assistir-hi.
- > Fomentar un treball i consciència de grup mixt, donant valor a les aptituds com a equip, visibilitzant les diferents qualitats de diversos estils de joc. Assignar rols rotatius de "líder" tant en nenes com en nens i en totes les tasques.
- > En cas de que es facin competicions on els premis siguin separats per sexe que aquests siguin de la mateixa remuneració econòmica o amb el mateix tipus de premi, ja que els alguns casos es produeix que el premi de més valor és per la categoria masculina.
- > Fomentar els grups d'entrenament mixt establint la periodicitat que tindrà aquest format d'entrenament i organitzar trobades esportives i esdeveniments mixtes.
- > Vetllar per a que es faci una difusió de la mateixa intensitat i extensió per a tots els esdeveniments esportius (independentment de si aquest és per a categoria masculina o femenina).
- > Expressar un rebuig públic de qualsevol actitud masclista o LGTBfóbica a les xarxes socials i mitjans de comunicació del Club.
- > Treballar per assolir paritat de dones i homes a les juntes directives dels clubs i equips tècnics així com als fitxatges que pugui fer el Club.
- > Informar a totes les persones vinculades al Club de l'existència del Protocol.
- > Creació d'una comissió per estudiar i treballar per els possibles casos que es pugin produir dins el Club.
- > Participació en actes de rebuig i suport a les causes.

7.4 Eix Detecció

Segons la definició a la Llei 5/2008 la detecció és:

La posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat¹⁹.

En aquest sentit, a continuació es presenta un recull de les formes i exemples de situacions de discriminacions sexistes i violències de gènere. Abans de passar a la classificació i exemplificació de les diferents formes de violència i sexisme es presenten les manifestacions de les mateixes que han recollit els mateixos Clubs esportius de Berga durant el treball d'elaboració del *Protocol Vull l'Esport*.

Manifestacions de sexisme identificades per part dels Clubs

Al llarg les sessions de treball els Clubs han aportat observacions de les formes de sexisme que han observat algun cop als propis actes esportius però també d'altres formes que no han observat i consideren que es podrien produir en algun moment.

- > *Insults, tocaments, burles o agressions verbals.*
- > *Comentaris referents a una condició física superior del nen envers les nenes.*
- > *En algun partit d'equip, el públic fa comentaris burlescs i despectius cap a l'equip femení.*
- > *Quan els àrbitres són dones, a vegades hi ha jugadors que contradiuen més fàcilment les decisions d'aquestes.*
- > *Insults verbals cap a àrbitres o esportistes pel seu gènere.*
- > *Utilitzar un llenguatge sexista per part de l'entrenador, els àrbitres o els mateixos esportistes.*
- > *Considerar a l'entrenadora menys important que l'entrenador, donar per suposat que ella es l'ajudant.*
- > *Actitud masclista per part de l'àrbitre cap a les jugadores, somriures i frases fora de lloc.*
- > *Permissivitat vers certes actituds cap als homes i sanció exagerada cap a les dones (exemple: un àrbitre avisa a l'entrenador que es calmi però en canvi a l'entrenadora li xiula tècnica).*
- > *En general menys tenir i falta de valoració evident cap a l'esport femení, considerant-lo un nivell més baix a l'hora de parlar, del material, de l'espai de joc.*
- > *Tenir un arbitratge de nivell més baix per ser un equip femení.*
- > *Rebuig cap a les dones per practicar esports de contacte on l'imaginari masclista indica que son esports més adequats per a homes.*
- > *Dificultats de persones trans* per els equips, fent que hagi de jugar en un equip del gènere no sentit.*
- > *Discriminar les nenes jugant menys o no participant del tot, sempre amb l'excusa de que el partit s'ha de guanyar i ara ella no pot jugar donant a entendre que per ser nena juga pitjor.*
- > *Discriminació en esports mixtes i no mixtes pel fet de creure que un gènere és millor o està més capacitada per fer aquella activitat que l'altre.*
- > *Insults homòfobs i lesbofòbics als esdeveniments esportius d'esports "masculinitzats": "maricón" o "marimatxo" i semblants.*
- > *Comportaments i insults masclistes o xenòfobs als camps i pistes esportives per part del públic.*
- > *Mirades (repassades) indecents.*
- > *Comentaris despectius cap a una companya de l'activitat, fent-la sentir malament i posant-la en ridícul en públic.*
- > *Agressions sexual, burles incontrolades, discriminacions grupals.*
- > *Insults sexistes tipus: "lluïtes com una nena" o "balles com un nen", etc.*
- > *En els esdeveniments de molta afluència de gent també poden haver tocaments no desitjats.*
- > *Entrenador o àrbitre que assetja o fa tocaments no consentits.*
- > *Insults, humiliacions i agressions físiques cap a una arbitra dona.*
- > *Equips de dones i de homes amb diferències de sou dins la mateixa competició.*

¹⁹ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

- > Desprestigiar els èxits de les dones envers els homes de la mateixa categoria i esport.
 - > Abús de poder cap a jugadores joves per part d'entrenadors o juntes directives.
 - > Amenaces per practicar l'esport que practiques.
 - > Agredir sexualment, tocaments no consentits, propostes indecens-xantatges.
 - > Obligar a portar vestimenta ajustada a les dones.
- > Fomentar els estereotips de tipus d'esports segons sexe: per exemple dones gimnàstica i homes futbol.
 - > Coacció o intimidació a menors.
 - > Comentaris ofensius per raó estètica o d'expressió de gènere.
 - > Difusió de rumors de la vida sexual d'una persona.

Classificació de les manifestacions de sexisme

Estructural

- > **Desigualtats salarials.** Són aquelles que es detecten a través de les desigualtats en els salaris en mateixos llocs de treball entre dones i homes.

L'exemple més conegut és la bretxa salarial de gènere que a Catalunya és del 23,4%²⁰

- > **Segregació vertical i horitzontal.** La vertical són les dificultats que tenen les dones per poder desenvolupar-se professionalment ocupant llocs de poder decisor, així com les condicions laborals que els afecten.

La segregació horitzontal, té molt a veure amb la divisió sexual del treball, i es refereix a les dificultats de les dones a accedir a determinades professions masculinitzades.

És un exemple que en la composició de les Juntes directives dels clubs de Catalunya, les dones representen un 11,3%.

- > **Discriminació a les planificacions esportives.** Són les discriminacions que pateixen les dones i els equips de dones per causa de l'esbiaix de gènere en els criteris de planificació esportiva dins els clubs. Aquestes situacions es donen sobretot a clubs amb equips femenins i masculins, on és habitual que els equips femenins es quedin amb els recursos més menyspreats a nivell d'horaris, material, equips tècnics, etc.

Simbòlic

- > **Comunicació sexista.** Ús de imatges estereotipades, llenguatge exclouent de les dones, missatges masculins, etc.
- > **Llenguatge no inclusiu²¹.** Partir de el llenguatge està carregat de prejudicis i de models irrealistes. Cal incloure a totes les persones en el llenguatge i, en especial, les més discriminades i vulnerabilitzades (dones, persones LGTBIQ+, persones racialitzades,

²⁰ Informe *Evolució de la bretxa salarial de gènere*. Generalitat de Catalunya 2019.

²¹ Veure *Guia de Comunicació Inclusiva* de l'Ajuntament de Barcelona:
<https://ajuntament.barcelona.cat/guia-comunicacio-inclusiva/pdf/guiaInclusiva-ca.pdf>

persones amb cossos no normatius, persones amb diversitat funcional, persones grans, etc).

Violència Psicològica i/o verbal

"Tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat."²²

Exemples: insults, amenaces, coaccions, menyspreus, etc.

Violència Física

"Qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany"

Exemples: cops, puntades de peu, empentes, bufetades, estirades de cabell, etc.

Violència Sexual

"Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu."

Exemples: por a sortir a córrer, tocaments sense consentiment o desig, mirades sexuades no desitjades, acorralaments amb finalitats sexuals, masturbació en públic, captació imatges no consentides, agressions i abusos sexuals, violacions.

- > **Grooming process**. (AAS). Accions deliberades i repetides que tenen l'objectiu d'establir una connexió emocional amb una criatura o jove esportista i formar relacions de confiança per així baixar les seves inhibicions i guanyar la seva incondicional confiança per la preparació de l'activitat o l'explotació sexual.

Elements per a la Detecció

- > **Referent "Vull l'esport" a cada entitat esportiva**. La persona referent de cada entitat esportiva que serà l'encarregada de vetllar perquè les persones delegades estiguin al cas del protocol, de la documentació de suport i dels casos i situacions a detectar.

²² (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 34)

- > **Delegat/da a cada activitat esportiva.** Agent detector i activador del protocol quan detecti en primera persona un cas o situació de sexisme o quan en rebi la informació corresponent. Si en el lloc dels fets, no hi ha la persona referent del Protocol, la persona delegada liderarà l'actuació amb l'ajuda del document de suport per a delegats/des.

***Document de Suport per a persones Delegades in situ²³:** A les activitats on hi hagi una Delegada o Delegat de camp, es posarà a la seva disposició un document de suport del Protocol amb la informació bàsica i necessària per **detectar** les diferents formes de violències sexista i el procediment d'**actuació** a seguir en cada cas.*

- > **Bústia de denuncia i informació.** Bústia física que s'instal·larà a tots els equipaments esportius, idealment al costat d'un cartell de difusió de la campanya i Protocol "Vull l'Esport", on tothom qui participi a un esdeveniment esportiu (tant com a organització o bé com a públic) pugui fer-ne ús per informar de qualsevol fet que s'hagi produït de forma anònima. Aquesta modalitat d'informació i denuncia anònima té per objectiu facilitar el coneixement a la Comissió de Seguiment del Protocol de formes de violència i sexisme que poden estar quedant silenciades per diversos motius, de manera que la Comissió pugui tenir-ne coneixement i així estudiar les possibles accions que es poden activar per abordar-les.
- > **Correu de denuncia i informació.** S'estableix el correu electrònic esports@ajberga.cat com a canal on rebre suggeriments i denúncies de possibles casos. El correu electrònic al no ser anònim permetrà el contacte amb la persona informant per tal de sol·licitar ampliar-ne la informació en cas que es considerés necessari.
- > **Sensibilització sobre les formes de sexisme** i violències que es produeixen a l'àmbit esportiu. Es treballarà la difusió de les diferents formes de sexisme, violències que aborda el Protocol a través de cartells i materials de difusió diversos de manera que les persones que fan ús dels equipaments puguin tenir coneixement de quines son les seves manifestacions i puguin ser responsables en el seu rebuig col·lectiu i denuncia o informació.
- > **Qüestionari anual.** Un cop l'any la Comissió de Seguiment enviarà als Clubs un qüestionari on es consultarà sobre formes de sexisme que hagin pogut identificar a la darrera temporada, recollir els casos que es van produir i per als quals es va activar el Protocol i recollir demandes i necessitats específiques de cada club amb la finalitat d'ampliar les accions del present Protocol, millorar-ne el circuit i incorporar noves propostes.
- > **Perfil a xarxes social.** S'estableix el perfil d'Instagram de la campanya Vull la nit (@vulllanit) com a canal de referència per difondre l'estratègia municipal d'abordatge de les violències masclistes i el sexisme tant en l'àmbit festiu com esportiu. Aquest canal serà també obert a rebre comunicacions referents a detecció i denuncia de casos.

²³ A l'annex (Fitxa 3) es pot consultar el document de Suport per a Delegats i Delegades.

7.5 Eix Atenció i Actuació

Segons la definició a la Llei 5/2008 l'atenció és:

Atenció: el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.

Per garantir l'**atenció** s'activaran els següent procediments d'**actuació** segons el cas que s'hagi produït:

Cal tenir molt present que sempre, abans d'activar qualsevol actuació, caldrà **informar a la persona agredida** i respectar la **seva voluntat**. La prioritat és la seva seguretat i acompanyament.

Actuació no urgent

Aquesta via d'actuació s'activarà en cas de detecció d'alguna forma de sexisme o de discriminació de tipus **estructural o simbòlica**.

Passos a seguir:

QUI?	QUÈ HA DE FER?
Qualsevol persona que identifiqui una situació de sexisme a una activitat esportiva (esportistes, organitzadors/es, públic, etc.)	Avisar a Delegats/des i/o a Referents "Vull l'esport" del club que organitza l'activitat. Informar sobre la situació detectada: què han vist, a on, quan i quines persones hi ha implicades.
Delegat/des de camp	Avisar a Referents "Vull l'esport" del club responsable de l'activitat. Informar sobre la situació detectada: què han vist, a on, quan i quines persones hi ha implicades.
Referent "Vull l'esport" responsable de l'activitat	Valorar si el cas detectat es pot resoldre en temps breu. Informar a la Junta i a l' Ajuntament . Actuar determinar el procediment que cal seguir per eliminar la forma de discriminació estructural o simbòlica que s'ha detectat.
Comissió de Seguiment	Valorar accions de resposta, acompanyament i prevenció.

Actuació urgent

Aquesta via d'actuació s'activarà en cas de detecció d'alguna forma de sexisme o LGTBIfòbia inscrita en les formes de violència: **física, sexual, psicològica/verbal**.

Passos a seguir segons classificació dels espais:

A. EQUIPAMENTS ESPORTIUS AMB PERSONAL RESPONSABLE DE L'ACTIVITAT.

QUI?	QUÈ HA DE FER?
Qualsevol persona que identifiqui una situació de sexisme a una activitat esportiva (esportistes, organitzadors/es, públic, etc.)	Avisar a Delegats/des de camp. Informar sobre la situació detectada: què han vist, a on, quan i quines persones hi ha implicades.
Delegat/des de camp	Valorar aturar l'activitat amb avís a jutges de camp, expulsió de l'equipament i/o Trucar Policia Local. Actuar aturar l'activitat, atendre a les persones agredides, expulsió persones agressores i/o avisar Policia Local. Suport a la persona agredida i Rebuig ferm de l'agressió. Derivar : a la persona agredida (sempre que aquesta així ho vulgui) als serveis especialitzats (veure circuit actuació). Informar : a la persona Referent "Vull l'esport" entitats i Ajuntament.
Referent "Vull l'esport" responsable de l'activitat	Informar a la Junta i a l' Ajuntament . Actuar conjuntament amb l'Ajuntament segons el procediment establert.
Comissió de Seguiment	Valorar accions de resposta, acompanyament i prevenció.

Segons el **Reglament d'ús dels equipaments esportius municipals de Berga**, davant la persona que exerceixi qualsevol acte constitutiu de sexista, xenòfob, racista o LGTBIfòbic, s'actuarà a través de la seva expulsió:

"Qualsevol acte dels anomenats anteriorment serà sancionat amb la prohibició de fer ús de les instal·lacions esportives de la persona/es responsable/s i/o l'expulsió immediata del recinte esportiu, donant avís a policia local si es necessari."

D'altra banda, **cada Club haurà de valorar quins accions es poden activar a nivell intern**. Un cop s'arribi a un acord aquests hauran de figurar a la documentació interna del Club. El tipus d'accions poden passar pel cessament del responsable de l'acció (sigui quin sigui el rang que ocupa: president, entrenador, jugador...), la prohibició de l'entrada en cap més acte (en el cas que sigui un públic assistent) o bé valorar-ne d'altres.

B. EQUIPAMENTS ESPORTIUS AMB CITA PRÈVIA SENSE PERSONAL RESPONSABLE DE L'ACTIVITAT

QUI?	QUÈ HA DE FER?
Qualsevol persona que identifiqui una situació de sexisme a una activitat esportiva	Avisar a l'Ajuntament a través de la bústia física o el correu electrònic específic i/o trucar a Policia Local si es considera necessari.

(esportistes, organitzadors/es, públic, etc.)	Informar sobre la situació detectada: què han vist, a on, quan i quines persones hi ha implicades.
Ajuntament	Valorar convocar la Comissió de Seguiment o activar una actuació segons procediment. Suport a la persona agredida i Rebuig ferm de l'agressió. Actuar segons procediment (respectar voluntat persona agredida, si cal denunciar, si cal comunicats, etc.).
Comissió de Seguiment	Valorar accions de resposta, acompanyament i prevenció.

C. ESPAIS DE LLIURE ACCÉS

QUI?	QUÈ HA DE FER?
Qualsevol persona que identifiqui una situació de sexisme a una activitat esportiva (esportistes, organitzadors/es, públic, etc.)	Avisar a l'Ajuntament a través de la bústia física o el correu electrònic específic i/o trucar a Policia Local si es considera necessari. Informar sobre la situació detectada: què han vist, a on, quan i quines persones hi ha implicades.
Ajuntament	Valorar convocar la Comissió de Seguiment o activar una actuació segons procediment. Suport a la persona agredida i Rebuig ferm de l'agressió. Actuar segons procediment (respectar voluntat persona agredida, si cal denunciar, si cal comunicats, etc.).
Comissió de Seguiment	Valorar accions de resposta, acompanyament i prevenció.

7.6 Eix Recuperació i Reparació

Segons la definició a la Llei 5/2008 la recuperació i la reparació son:

Recuperació: l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

Reparació: el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

De cara a articular accions inscrites a l'eix de recuperació i reparació en el marc del *Protocol Vull l'Esport*, cal procedir segons un conjunt de **principis** que es tindran presents en la resposta i acompanyament que es realitzarà:

- > Rebuig ferm a la/les persones agressores. Res no justifica una agressió.
- > Suport a la persona agredida des de la cura i el bon tracte.
- > Prioritzar i facilitar que si aquesta així ho desitja pugui seguir amb la pràctica esportiva que es trobava realitzant o en la que estava participant.
- > Consultar a la persona agredida si esta d'acord en fer pública l'agressió a través del comunicat unitari. Sempre caldrà respectar la voluntat de la víctima.
- > Emetre un Comunicat Unitari per part de tots els Clubs esportius de rebuig absolut a l'agressió comesa i de suport a la persona que l'ha patit.

Com acompanyar i derivar?

Traslladar tota la informació necessària. Cura, bon tracte, no jutjar, no culpabilitzar a la persona que ha patit l'agressió.

A on derivar? Adreces i dades de contacte:

- > **SIAD** (Servei d'Informació i Atenció a les Dones): Carrer Barcelona, 49, 3r, 08600 Berga. Tel. 93 821 35 53, siad@ccbergueda.cat, Whatsapp: 618 18 02 34.
- > **SAI** (Servei d'Atenció Integral – LGTBI): Carrer Barcelona, 49, 3r, 08600 Berga. Tel. 93 821 35 53, sai@ccbergueda.cat, Whatsapp: 617 16 14 50.
- > **Policia Local**: Plaça Dr. Saló, 8, 08600 Berga, Tel. 93 821 04 27.
- > **Mossos d'Esquadra**: Carrer del Programari Lliure, 08600 Berga, Tel. 93 881 57 85.
- > **Hospital**: Carretera de Ribes, 47, 08600 Berga, Tel. 93 824 34 00.
- > **Regidoria d'esports de l'Ajuntament**: esports@ajberga.cat.

8. Circuit d'actuació

PRINCIPIS	EIX	ACCIONS					ELEMENTS DE SUPORT	
SEGURETAT / PREVENCIÓ / EQUITAT DE GÈNERE / ATENCIÓ DIVERSITAT LGTBI / CORRESPONSABILITAT / PUBLICITAT / CONFIDENCIALITAT	PREVENCIÓ	Adhesió al Protocol i Manifest	Programa formatiu - Capacitació Referents "Vull l'esport" - Accions de sensibilització	Referents "Vull l'esport" a les entitats esportives	Delegats/des de camp in situ	Revisió Reglamentació amb perspectiva de gènere	Revisió Prevenció AAS menors	- Campanya comunicativa - Cartelleria - Logos samarretes - Díptic Protocol sensibilització
	DETECCIÓ	Formes de SEXISME . reproducció dels estereotips de gènere (discriminacions i violències)						
		Estructural	Simbòlic	Violència verbal i/o psicològica	Violència física	Violència sexual (amb finalitats sexuals)	AAS menors	- Referents "Vull l'esport" - Delegats/des in situ - Bústia anònima in situ - Adreça de correu - Qüestionari anual - Xarxes socials
	ACTUACIÓ	ACTUACIÓ NO URGENT		ACTUACIÓ URGENT				
Avisar: als referents de les entitats Valorar: si el cas detectat es pot resoldre en temps breu. Informar: a les direccions i a l'Ajuntament.		Equipaments esportius amb personal responsable de l'activitat ²⁴	Equipaments esportius amb cita prèvia sense personal responsable de l'activitat	Espais de lliure accés			- Capacitació Referents - Document passos a seguir Delegats/des	
RECUP/REP	- Registrar les situacions detectades. - La Comissió de Seguiment valorarà i proposarà quines accions es poden dur a terme.		Comunicats de suport i rebuig Entitats esportives i Ajuntament	- Derivar a SIAD si és agressió a dones - Derivar a SAI si és agressió per causa LGTBI	- Circuit de violències masclistes - Policia Local - MMEE	Registre de casos i situacions detectades		Comissió de seguiment

²⁴ Cada entitat esportiva haurà de garantir que en totes les activitats que faci hi hagi com a mínim un/a **Delegat/da** que serà la persona responsable d'activar el circuit.

9. Comissió de Seguiment

El Protocol compta amb una comissió de seguiment integrada de forma paritària per representants polítics i tècniques del consistori i representants dels Clubs esportius municipals.

L'objectiu prioritari de la comissió serà la de vetllar pel compliment de les mesures establertes al Protocol "Vull l'Esport" i fer-ne el corresponent seguiment i avaluació amb la finalitat d'adaptar-lo a les noves necessitats que es puguin identificar respecte a l'estratègia municipal d'abordatge de les violències masclistes, sexuals i LGTBIfòbiques a l'àmbit esportiu de Berga.

La Comissió de Seguiment es reunirà de forma ordinària un cop a l'any i de forma extraordinària quan es produeixi un cas davant el qual sigui necessari articular una resposta municipal..

Es determinarà la figura de la persona tècnica referent de l'Ajuntament de Berga del Protocol "Vull l'Esport", que serà l'encarregada de convocar les reunions de la Comissió de Seguiment i de coordinar els treballs de seguiment i avaluació del Protocol.

Funcions de la Comissió de Seguiment:

1. Vetllar pel compliment i execució de les mesures del Protocol "Vull l'Esport".
2. Fer-ne el corresponent seguiment i avaluació.
3. Incorporar-hi noves mesures identificades com a necessàries.
4. Fer seguiment i avaluació dels casos constitutius de violència masclista, sexual o LGTBIfòbica que es puguin produir, vetllant per la correcta derivació a serveis especialitzats i garantint les mesures de recuperació i reparació a les que es vulgui acollir la persona que hagi patit l'agressió.
5. Vetllar per l'adhesió al Protocol "Vull l'Esport" de tots els Clubs esportiu de Berga.
6. Atendre a les propostes dels Clubs per a la millora i ampliació del Protocol Marc a través de noves mesures.
7. Acompanyar als Clubs en la identificació de les particularitats i necessitats inherents a cada un d'ells i en l'adaptació del Protocol Marc a les mateixes.

10. Resum d'accions a implementar

A continuació un recull de les accions a curt termini que s'han de implementar amb l'aprovació del present document:

1. Aprovació del Protocol per Decret d'Alcaldia.
2. Campanya d'adhesions al Protocol Vull l'Esport.
3. Campanya Comunicativa (Presentació, cartellera, logos, díptic de sensibilització, etc). La campanya ja compta amb una imatge i se n'ha fet difusió, caldrà valorar ampliar-ne l'estratègia de difusió i els materials de suport que es voldran imprimir.
4. Formalitzar la Comissió de Seguiment.
5. Implementar les accions formatives: sensibilització entitats i capacitació referents "Vull l'esport".
6. Implementar les eines de detecció: bústia, correu i qüestionaris.
7. Elaborar i entregar el document de suport sobre passos a seguir pels delegats/des.

D'altra banda també es treballarà en les accions complementàries que figuren als apartats:

- > **"7.3.5. Accions de promoció de l'equitat a l'esport"**

i les accions que figuren a la fitxa de **l'Annex 4**:

- > **"Recull de bones pràctiques dels Clubs"** per tal de construir una estratègia transversal per abordar totes les formes de sexisme, violència masclista i LGTBIfòbia a l'àmbit esportiu.

Aquestes accions de caràcter complementari es poden implementar de forma global a tots els Clubs, o bé de forma específica als Clubs que considerin que pot ser pertinent per les seves característiques internes i es comptarà amb el suport de l'Ajuntament de Berga a través de l'àrea d'esports del mateix per a facilitar-ne l'aplicació.

11. Bibliografia

AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2018). *Protocol "No callem" contra les agressions i els assetjaments sexuals en espais d'oci nocturn privat*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Consultat a:
http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/sites/default/files/protocol_oci_nocturn_cat.pdf

AJUNTAMENT DE BERGA. (2004). *Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes a Berga*. Berga: Ajuntament de Berga.

AJUNTAMENT DE BERGA. (2013). *Pla contra l'homofòbia i la transfòbia a Berga*. Berga: Ajuntament de Berga.

AJUNTAMENT DE BERGA. (2019). *Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius*. Berga: Ajuntament de Berga.

AJUNTAMENT DE BERGA. (2020). *Reglament d'ús de les instal·lacions esportives municipals*. Berga: Ajuntament de Berga.

AJUNTAMENT DE BERGA. (s.f.). *Llicència d'ocupació de la via pública per a festes, actes i esdeveniments (TR025)*. Berga: Ajuntament de Berga. Consultat a:
<http://www.ajberga.cat/ajberga/tramits/detall.php?tramit=188&apartat=63>

AJUNTAMENT DE BERGA. (s.f.). *Llicència d'ocupació equipament municipal (Culturals, esportius, juvenils, educatius, etc.) (TR060)*. Berga: Ajuntament de Berga. Consultat a:
<http://www.ajberga.cat/ajberga/tramits/detall.php?tramit=194&apartat=103>

DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Barcelona: Departament de benestar Social i família, Generalitat de Catalunya. Consultat a: www.jove.cat/protocolviolenciajove

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2006). *Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2007). *Llei 19/2007, d'11 de juliol, contra la violència, el racisme, la xenofòbia i la intolerància en l'esport*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2009). *Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya. Consultat a:
<https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2016). *LLEI 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2019). *Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci*. Barcelona: Departament d'Interior. Consultat a:

<https://govern.cat/govern/docs/2019/01/30/13/29/537d407d-0d85-4529-a2dd-553f08b02a7f.pdf>

INSTITUT CATALÀ DE LES DONES. (2019). *Dones en l'esport. Dossier estadístic elaborat per l'Observatori de la Igualtat de Gènere. Setembre 2019*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Consultat a:

http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Dossier_estadistic_Dones_Esport_Definitiu_v2.pdf

MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. (2015). *Macroencuesta de violencia contra la mujer 2015*. Madrid: Publicaciones oficiales. Consultat a:

http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/colecciones/pdf/Libro_22_Macroencuesta2015.pdf

POBLE SEC FEMINISTA. (2015). *Protocol d'actuació contra les agressions sexistes Festes Majors del Poble Sec*. Barcelona.

SECRETARIA GENERAL DE L'ESPORT. (2017). *L'esport a Catalunya. 10 anys de l'Observatori Català de l'Esport 2006-2016*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Consultat a:

http://www.observatoridelesport.cat/docus/info_esport/OCE_9_info_esport_ca.pdf

12. Annexes

Fitxa 1: Manifest Unitari

Fitxa 1: Manifest Unitari.

El Manifest Unitari és el document on s'expressa el compromís i la corresponsabilitat dels Clubs Esportius adherits al Protocol i l'Ajuntament de Berga per establir estratègies conjuntes de rebuig a qualsevol forma de sexisme a l'esport. El text que segueix és una proposta modificable si la Comissió de Seguiment del Protocol ho considera oportú.

“Vull l'esport, lliure de sexisme”

Berga és una vila on les persones que hi vivim volem sentir-nos amb total llibertat per poder desenvolupar les activitats de lleure que més ens agradin, independentment del gènere o de les preferències sexuals que expressem o sentim.

La campanya “Vull la nit”, dirigida a l'oci festiu, ha significat un punt de partida per animar a estendre la mirada per promoure espais lliures de masclisme en altres àmbits d'oci.

En aquest sentit, l'oci esportiu de Berga, ha fet un pas endavant per construir una estratègia conjunta d'abordatge del sexisme a l'àmbit de l'esport, desenvolupant una Campanya de sensibilització pròpia i uns criteris d'acció per actuar davant possibles casos de sexisme, violència masclista o lgtbifòbia.

No podem tolerar que a Berga es produeixi cap forma de sexisme i violència associada en l'àmbit de l'esport com, per exemple: la discriminació de les dones i persones LGTBI en l'àmbit esportiu; les sexualització el cos de les dones quan practiquen esport o els rols masclistes que se'ls atribueix a l'àmbit esportiu; els insults, menyspreus i coaccions a dones pel fet de ser dones quan practiquen esport o a les persones LGTBI pel fet de visibilitzar-se; la por de les dones a sortir a córrer o per practicar esport en espais públics; les agressions a dones amb finalitats sexuals quan practiquen esport com els tocaments, les mirades, els comentaris, la captació d'imatges; o les agressions i abusos sexuals cap a menors en l'àmbit de l'esport.

“Vull l'esport, lliure de sexisme” és una eina orientada a generar espais de llibertat en l'àmbit esportiu, aquesta té per objectiu la reducció de les diverses formes de sexisme presents a l'àmbit de l'esport a través de la seva prevenció i la implementació d'estratègies d'actuació comunitàries. En la seva elaboració hi ha participat l'Ajuntament i els Clubs esportius de Berga. El resultat d'aquest treball conjunt és un Protocol que inclou una Campanya de sensibilització i prevenció i un Circuit d'Actuació on s'estableix la coordinació necessària entre el teixit esportiu de Berga i els recursos i agents municipals a la fi d'articular una resposta unitària de rebuig davant qualsevol tipus d'agressió sexista o LGTbifòbica a l'àmbit.

El principis que orienten el Protocol son: generar espais de seguretat en la pràctica esportiva, dotar d'importància les accions de prevenció, fomentar una mirada de l'equitat de gènere i de reconeixement a la diversitat LGTBI, treballar des de la coresponsabilitat, publicitar i informar a la població dels recursos de què disposa i vetllar per la confidencialitat de les persones implicades en les situacions tractades.

La comunitat de l'àmbit de l'esport de Berga, liderada pels clubs adherits al Protocol i per l'Ajuntament, es compromet a fomentar aquests principis i a implementar les accions descrites al Protocol “Vull l'Esport”. Perquè sabem que a la societat on vivim encara existeixen formes de desigualtats i discriminacions i volem, que a Berga, totes les persones gaudeixin amb total llibertat quan realitzen una de les activitats que més ens estimem com és la practica esportiva.

A Berga: “Vull l'esport, lliure de sexisme!”

Fitxa 2: Guió Díptic de Sensibilització població

Fitxa 2: Guió Díptic de Sensibilització.

A continuació s'apunta la informació clau que es susceptible de quedar recollida als diferents materials (díptics, fulletons, etc.) que s'elaborin per tal de donar a conèixer el Protocol "Vull l'Esport" a tota la població de Berga i en especial a totes les persones que participen a les activitats esportives del municipi.

- > INFORMACIÓ CLAU:
 - Apartat "Què és vull l'esport?" del document de resum.
 - Apartat "Principis del Protocol".
 - Apartat "Circuit d'actuació", en concret tot el quadre de "Detecció":

Formes de SEXISME , reproducció dels estereotips de gènere (discriminacions i violències)						Referents "Vull l'esport"	
DETECCIÓ	Estructural	Simbòlic	Violència verbal i/o psicològica	Violència física	Violència sexual (amb finalitats sexuals)		
	- Desigualtats salarials - Segregació vertical i horitzontal - Discriminació en les planificacions esportives	- Llenguatge no inclusiu - Comunicació sexista	- Insults masculistes i lgtbfòbics - Menyspreus a dones i persones LGTBI - Comentaris masculistes - Coaccions pel fet de ser dona o persona LGTBI	Amb contacte físic: - Empentes - Cops - Petades - Estirar cabell	- Mirades i tocaments no desitjats - Acorralaments - Masturbació - Captació imatges - Agressions i abusos sexuals - Violacions	- Violències sexuals menors - Grooming - AAS	- Referents "Vull l'esport" - Delegats/des in situ - Bústia anònima in situ - Adreça de correu - Questionari anual - Xarxes socials

- > TEXT PER ALS MATERIALS DE DIFUSIÓ:

"Actua! Si veus o pateixes alguna d'aquestes formes de sexisme, pots demanar suport i ajuda a través dels següents canals:

 - A persones delegades dels clubs esportius de Berga en els espais on s'estigui practicant una activitat esportiva.
 - A personal responsable dels equipament públics de l'ajuntament de Berga.
 - A través del telèfons, bústies o xares socials: *posar contactes.*"

Fitxa 3: Document de suport per a Delegades i Delegats

Si **DETECTES** al camp alguna de les següents formes de sexisme:

	Violència verbal i/o psicològica sexista	Violència física	Violència sexual (amb finalitats sexuals)	AAS menors
	- Insults masclistes i/o lgtbifòbics - Menyspreus a dones i persones LGTBI - Comentaris masclistes - Coaccions pel fet de ser dona i/o persona LGTBI	Amb contacte físic: - Empentes - Cops - Puntades de peu - Estirar cabell	- Mirades i tocaments no desitjats - Acorralaments - Masturbació - Captació imatges - Agressions i abusos sexuals - Violacions	- Violències sexuals menors - Grooming - Agressions i Abusos Sexuals a menors
1	Valora si l'agressió requereix d'una actuació urgent		Si es considera que és una agressió amb conseqüències penals o que la persona o persones agressores estan molt agressives, cal TRUCAR IMMEDIATAMENT A LA POLICIA LOCAL: 93 921 0427 o al 112	
2	Si requereix un ACTUACIÓ URGENT			
	ATURA ACTIVITAT	Avisa jutge/jutgessa de camp, explica que s'està detectant una agressió sexista i/o lgtbifòbica, que als equipaments i clubs esportius de Berga tenen un protocol específic per abordar i no tolerar cap tipus d'agressió i que cal aturar l'activitat fins que no s'hagi actuat al respecte.		
	EXPULSA DE L'EQUIPAMENT A LA PERSONA AGRESSORA	Explica amb calma i assertivitat a la persona que ha comès l'agressió, que a Berga no es toleren aquest tipus d'agressions i demana que cal que marxi de les instal·lacions esportives tal com estableix el reglament d'ús dels equipaments municipals i el Protocol Vull l'Esport.		
	SUPORT A LA PERSONA AGREDIDA I REBUIG FERM A L'AGRESSIÓ	Parla amb la persona agredida i explica-li que a Berga no es toleren aquestes formes d'agressions, que hi ha un Protocol de suport per afrontar-les i que els clubs esportius de Berga i l'Ajuntament li facilitaran el suport que sigui necessari.		
3	INFORMA SOBRE DERIVACIÓ		Ofereix informació sobre els serveis d'atenció de Berga	
	> SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Dones): Carrer Barcelona, 49, 3r, 08600 Berga. Tel. 93 821 35 53, siad@ccbergueda.cat, Whatsapp: 618 18 02 34. > SAI (Servei d'Atenció Integral – LGTBI): Carrer Barcelona, 49, 3r, 08600 Berga. Tel. 93 821 35 53, sai@ccbergueda.cat, Whatsapp: 617 16 14 50. > Polícia Local: Plaça Dr. Saló, 8, 08600 Berga, Tel. 93 821 04 27. > Mossos d'Esquadra: Carrer del Programari Lliure, 08600 Berga, Tel. 93 881 57 85. > Hospital: Carretera de Ribes, 47, 08600 Berga, Tel. 93 824 34 00. > Regidoria d'esports de l'Ajuntament: esports@ajberga.cat;			
4	Trucar a la persona Referent del Protocol "Vull l'esport" al Club i explicar-li tot el que ha succeït perquè s'encarregui del cas i ho posi en coneixement de l'Ajuntament i la Comissió de Seguiment.		Número de telèfon Referent del Club per al Protocol: Tel. _____	

Fitxa 4: Bones pràctiques als Clubs.

Fitxa 5: Bones pràctiques als Clubs.

Els Clubs esportius de Berga, tot i no comptar –en general– amb protocols propis sí que tenen establertes un conjunt de pràctiques que suposen un treball de promoció de la igualtat i l'equitat de gènere a les seves organitzacions. A continuació figura un llistat de les accions més destacades amb la finalitat que puguin servir de guia i d'inspiració per a la resta de Clubs. Amb el temps serà interessant tornar a renovar aquest llistat per compartir la feina i avenços fets entre tot el teixit associatiu esportiu del municipi i així compartir les estratègies i accions que han estat valorades com a positives a cada Club.

- > Planificar una metodologia d'entrenament a través d'uns objectius d'aprenentatge on s'inclouen els valors de la igualtat i el principi d'equitat de gènere.
- > Exposar els objectius d'aprenentatge i de conducta al infants i joves esportistes per fer-los sentir participants dels mateixos.
- > Participació i difusió de campanyes de promoció de la igualtat al món de l'esport.
- > Creació de seccions mixtes i promoció d'aquest tipus d'equips a través de l'organització de partits, torneigs, escoles d'estiu, etc.
- > Juntes directives mixtes on dones i homes hi participen en igualtat, tenen les mateixes responsabilitats i poder i hi manifesten les seves opinions i preferències en condicions d'igualtat. Requereix un treball constant de revisió i seguiment per no caure en patrons patriarcals que ens venen donats i que sovint no som conscients de reproduir.
- > Elaboració de Reglaments interns específics per a les seccions dins del Club.
- > Establiment de reunions extraordinàries amb l'equip de Junta per parlar de cada cas que s'hagi pogut produir.
- > Definir un espai on tenir penjada la normativa i reglament, de manera que sigui ben visible per a que tothom ho pugui veure.
- > A través de la pràctica esportiva i els entrenaments, treballar per fomentar la diversitat, socialització, rols, conèixer la intersexualitat, trencar estereotips, etc.
- > Utilitzar roba esportiva còmode per als i les esportistes, no fer ús d'equipaments esportius on la versió femenina sigui evidentment més escassa de roba o estigui dissenyada més des del punt de vista estètic que des de la lògica tècnica que faciliti la pràctica esportiva.
- > Tenir sempre present la igual importància dels equips dels dos sexes dins del Club, sense fer cap distinció per que fa a l'estructura dels equips, els vestidors, la roba, les propostes d'activitats, etc.
- > Vetllar contínuament per a que la secció femenina del club tingui els mateixos drets i deures, igualtat en el material, les pistes, els horaris, les quotes.
- > Visibilitzar i potenciar l'esport femení i els esdeveniments esportius d'equips femenins dins del Club i a tota la comarca, també organitzar sortides per veure partits i competicions femenines.
- > Mantenir una bona comunicació entre les famílies, els jugadors/es, els entrenadors/es i la junta.
- > Denunciar a la federació actituds que no es volen tornar a veure en les nostres instal·lacions.
- > Realitzar un treball de baix cap a amunt amb la federació per demanar que es permeti l'aturada de partits i la sanció de certes actituds sense perjudici als Clubs, el que implica mantenir una comunicació fluida i més intensa amb la respectiva federació.
- > Arbitratge on tant homes com dones arbitren a equips masculins i femenins indistintament.

Fitxa 5: Qüestionari anual

Fitxa 5: Qüestionari anual

Anualment l'àrea d'esports de l'Ajuntament farà arribar un breu qüestionari a tots els Clubs amb l'objectiu de recollir les valoracions, propostes i possibles casos o situacions detectades per tal d'orientar la revisió, avaluació i millora anual del Protocol Vull l'Esport. A continuació es recullen un seguit de preguntes que poden servir de guia per elaborar el qüestionari anual.

Àmbit Adhesió:

- Us heu adherit al *Protocol Vull l'esport* i al manifest unitari?
- Heu fet ús de la campanya de comunicació i materials de difusió? (Quins materials, on n'heu fet difusió).
- Heu definit una persona referent del Protocol al vostre club?
- Ha participat a la formació?
- Ha pogut fer traspàs de la informació rebuda a la formació als/les delegats/des i a la resta de persones vinculades al Club?
- La persona referent forma part de la Comissió de Seguiment del Protocol?
- Heu revisat la documentació interna del Club per valorar en quina mesura incorpora la perspectiva de gènere? Quines valoracions heu fet sobre aquest aspecte? Us caldria suport per fer-ho?

Àmbit Formacions:

- Quantes persones del club han participat a les formacions realitzades enguany? (descriure els perfils de qui ha participat)
- Quina valoració general se'n fa?
- De cara al proper any, teniu interès en que més persones del Club participin a les accions formatives o als tallers de sensibilització? (sí/no; quantes persones i quins perfils)

Àmbit Comunicació del Protocol:

- Quines vies s'han fet servir per fer arribar la informació del Protocol i el document del Protocol a totes les persones vinculades al Club?
- Quins documents heu pogut fer arribar? (Protocol sencer, resum del protocol, document delegats/des, díptic informatiu, power point)
- Penseu que aniria bé tenir la informació en algun altre format per facilitar-ne la difusió?
- Quines valoracions i propostes respecte al Protocol heu recollit per part de les persones vinculades al Club?

Àmbit Accions i circuit:

- Enguany us heu trobat amb algun fet en que s'hagi hagut d'activar el protocol? (Descripció del fet i valoració del circuit)
- Teniu propostes de millora per al circuit d'actuació del protocol?
- Quines accions previstes al protocol heu realitzat? Quina valoració en feu?
- Teniu propostes per incorporar noves accions al Protocol?